

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00', sáng Chủ Nhật, ngày 15/12/2024.

*****

PHẬT PHÁP VẤN ĐÁP

BÀI 116

Chúng ta đa phần hay tùy thuận theo cảm tình chứ chưa xuất phát từ tự tánh thanh tịnh khi làm việc và khi khởi tâm động niệm. Cho nên, chúng ta tuy là có nhắc đến hai chữ “*tùy duyên*” nhưng lại thực hành hai chữ này một cách tùy tiện.

Uống rượu, ăn nhậu, ăn chơi, người ta cũng dùng hai chữ “*tùy duyên*”, điều này chứng tỏ rằng những danh từ Phật pháp được sử dụng rộng khắp ở nhân gian. Người ta học lõm rồi truyền đạt lại hai chữ này nhưng giải thích ý nghĩa của “*tùy duyên*” hoàn toàn ngược với điều Phật dạy cho nên nhiều người “*tùy duyên*” rồi dính luôn theo duyên. Thậm chí người ăn chay cũng bị người ta dắt đi. Đặc biệt là ở miền quê, ít nhất một tuần là có một đến ba đám giỗ, lúc đầu chúng ta chỉ một đến hai ly rượu và gắp rau đậu để ăn, nhưng lần hai thì 3,4 ly rượu và tùy duyên uống rượu ăn thịt luôn.

Chúng ta phải nhớ rằng người ta thuận vòng sanh tử thì người ta tùy tiện, còn chúng ta ngược dòng sanh tử, muốn ra khỏi luân hồi, muốn đến Tây Phương Cực Lạc thì mọi việc lớn phải hết sức cẩn trọng, ngay đến khởi tâm động niệm cũng phải kiểm soát. Việc này không khó lắm, chỉ cần chúng ta thật làm thì sẽ chuyển đổi một cách hết sức ngoạn mục.

Mấy ngày nay, tôi ở Đà Nẵng. Rất bận rộn! Hôm qua gần như cả ngày tiếp khách và đi lại rất nhiều từ sáng đến 9 giờ tối mới nghỉ. Thế nhưng, sáng nay, tôi vẫn dậy sớm trước giờ chuông báo thức. Rõ ràng thân của chúng ta đã có sự chuyển đổi mặc dù tâm có khi còn trách thân vì sao dậy sớm thế, chuông báo thức chưa reo mà. Cho nên, vấn đề là ở chỗ chính chúng ta không muốn chuyển đổi.

Hòa Thượng thường nhắc nhở rằng tự tánh vốn thanh tịnh, vô nhiễm, cho nên khi chúng ta trở về với tự tánh thì cũng giống như mở cửa bước vào nhà mình. Việc này không quá khó như mọi người nghĩ! Kẻ ăn trộm muốn vào nhà mới khó còn chúng ta muốn bước vào nhà mình thì không khó. Tự tánh vốn dĩ thuần thiện thuần tịnh nhưng nếu chúng ta không chịu buông bỏ những thứ làm cho mình nhiễm ô thì chúng ta sẽ thấy khó.

Chúng ta phải hiểu được chữ tùy thuận. Đó là những gì phù hợp với tự tánh thì chúng ta tùy thuận, nhất định không tùy thuận với các việc làm ác hạnh, ác sự thậm chí là ác duyên cũng tránh ngay. Các duyên ác có thể ban đầu chưa dẫn chúng ta làm các hành động ác, tuy nhiên, gặp duyên ác lâu ngày như thường xuyên ngồi nhậu với mọi

người thì những lần đầu tiên, lần thứ hai, thứ ba chúng ta chưa bị cảm dỗ, nhưng lần thứ tư thì đã nhiễm ô và chúng ta khó cưỡng lại được.

Tùy thuận với cái thiện là phù hợp với tự tánh, do đó, chúng ta lấy Thập Thiện để soi chiếu: “*Thân không sát đạo dâm, ý không tham sân si, miệng không dối nói, không nói lưỡi đôi chiều, không nói lời thêu dệt, không nói lời hung ác*”. Trong đó, hằng ngày chúng ta rất dễ phạm phải lời nói thêu dệt. Thập Thiện không tách biệt mà trong một điều có chín điều, cho nên chúng ta không nên xem nhẹ bất kỳ điều nào trong 10 điều thiện từ nơi ba nghiệp “*Thân Khẩu Ý*” của chúng ta. Chúng ta phải hiểu rằng tập khí nhiều đời nhiều kiếp của chúng ta đã quá quen với cái ác vì thế chúng ta nhất định không tùy thuận điều nào trái với 10 thiện.

Chúng ta hằng ngày “*nói lời thêu dệt, nói lời không thật, nói lời đôi chiều hay nói lời ác ý*” và chúng ta cho rằng những việc đó không phải là “*tham sân si*” hay “*sát đạo dâm*”. Tuy nhiên, chúng ta nên biết rằng những việc đó sẽ dẫn khởi “*tham sân si*”, sẽ dẫn khởi “*sát đạo dâm*” cho nên Phật chỉ dạy chúng ta rằng 10 thiện là đại pháp tu hành của hành giả tu học Phật pháp bắt đầu từ lúc phát tâm cho đến suốt qua trình dài trở thành Phật.

Ngày trước, khi mới phát tâm dịch Thập Thiện, tôi nghĩ rằng Thập Thiện không khó phiên dịch, tuy nhiên, khi phiên dịch đến đĩa giảng thứ 6 thì tôi đã phải vận dụng hết sức mình để hiểu. Tôi cảm nhận rằng phiên dịch Thập Thiện khó hơn dịch Kinh Hoa Nghiêm Áo Chi. Lúc này, tôi mới thay đổi cách nghĩ của mình. Chúng ta tùy thuận với 10 thiện và những gì ngược lại với 10 thiện thì chúng ta không tùy thuận. Chúng ta phải phải viễn ly 10 ác, tốt nhất là tránh xa chúng vì chúng ta là phàm phu, chưa đạt được chừng mực tu hành nhất định, kể cả Tu Đà Hoàn chúng ta cũng chưa chứng cho nên chúng ta không đủ sức đương đầu. Chúng ta không nên tạo cho mình cơ hội tiếp cận sự cảm dỗ.

Hòa Thượng khẳng định ngay đến quả vị Tu Đà Hoàn Ngài cũng chưa chứng vậy mà có người tự khẳng định mình đã chứng ngộ và tìm đến Ngài để nhờ ấn chứng. Hòa Thượng cũng từng nói rằng: “*Ba mươi tám năm tu hành, không ngày nào không niệm Phật tụng Kinh mà phiền não trong tôi vẫn dấy khởi*”. Hòa Thượng là 38 năm, vậy chúng ta là bao nhiêu năm? Chúng ta có ngày ngày tụng Kinh, niệm Phật không?

Hòa Thượng ngày nào cũng an trú tâm mình trong thiện pháp. Ngài thường an trú trong Kinh pháp, lúc thì niệm Phật, lúc lại tụng Kinh hoặc ở trên pháp tòa giảng pháp. Riêng số lượng đĩa giảng mà Ngài để lại cho chúng ta là cả một kho tàng, ví dụ như những đĩa giảng Kinh Hoa Nghiêm đã lên tới 5000 đĩa tương đương với hơn 5000 giờ. Đây là cách mà Ngài bảo hộ tâm.

Còn chúng ta, khi tiếp nhận lời dạy của các bậc tu hành thì hời hợt, không biết học tập theo cách mà các Ngài đã chỉ dạy. Chúng ta hằng ngày không tùy thuận tự tánh mà

vẫn đang an trú và tùy thuận trong “*tham sân si*”, trong sự vọng động, trong tập khí xấu ác nhiều đời của chính mình mà vẫn tưởng rằng chúng ta đang “*tùy duyên*”.

Thích Ca Mâu Ni Phật từng nói: “*Khi nào các ông chứng A La Hán thì các ông mới tin vào suy nghĩ của chính mình*”. Hòa Thượng Tịnh Không tu hành như vậy mà Ngài nói ngay cả quả vị Tu Đà Hoàn Ngài cũng chưa chứng được. Cho nên chúng ta phải biết cảnh giới tu hành của chính mình ở đâu để chúng ta phải cẩn trọng, để biết “*Liệu cơm mà gắp mắm*”, để “*Yếu thì đừng ra giờ*”.

Chúng ta đừng xem thường “*danh vọng lợi dưỡng*” vì khi gần danh thì chúng ta dính danh, khi gần lợi thì chúng ta dính lợi. Cuối cùng ở thế gian thì mất thân phận và với hành giả tu hành thì mất phần thoát ly sanh tử. Đó mới là điều đáng nói. Bản thân tôi, lễ Phật nhanh và nỗ lực làm việc là muốn giúp chính mình không có thời gian trống, thời gian rảnh khiến vọng tưởng, phiền não dấy khởi.

Câu hỏi đầu tiên trong bài học hôm nay, có người hỏi Hòa Thượng rằng: “*Người sau khi chết thì sau bao nhiêu ngày có thể mang đi hỏa thiêu là phù hợp?*” Có nhiều người từng e ngại nói rằng sau khi họ chết thì đừng mang đi thiêu vì nóng lắm. Thật ra, những ai còn sống mà có ý niệm đó thì rất là nguy hiểm vì chắc chắn đến lúc qua đời, ai đó mang xác họ đi thiêu, họ sẽ chấp thân, sẽ phản ứng kịch liệt, sẽ khởi tức giận nên con đường đi vào ác đạo sẽ rất nhanh.

Hòa Thượng trả lời: “*Người chân thật vãng sanh thì thiêu lúc nào cũng không hề gì bởi vì họ vừa dứt hơi thì thân thức liền đã đi rồi. Cho dù bạn có đựng vào họ hay làm gì đi chăng nữa, cũng không hề gì. Chỉ sợ là người không vãng sanh thì thân thức chưa rời khỏi thân thể, cho nên vì để đảm bảo an toàn cho người chết thì mức thấp nhất là 8 giờ đồng hồ và mức tốt nhất là 12 giờ.*”

Tuy nhiên ở thế gian, có người sáng vừa mất, chiều đã được chôn cất nên không đủ 12 giờ. Người ta đã quen với việc là xúm nhau lại thay quần áo và lau rửa cho người chết khi họ vừa mới tắt hơi. Chưa kể những người nhiều chuyện đến phá vỡ sự sắp đặt tốt nhất mà chúng ta dành cho người lâm chung. Cho nên trong nhà có người sắp mất thì chúng ta nên giữ yên lặng, để người ra đi được nhẹ nhàng. Nếu biết niệm Phật thì cùng nhau niệm Phật.

Hòa Thượng tiếp lời: “*Việc này được đề cập rõ ràng trong cuốn “Những Điều Cần Biết Khi Lâm Chung” thế nhưng có những nơi, có các phong tục tập quán khiến chúng ta không cưỡng lại được. Chúng ta tất cả nhất thiết phải tuân thủ quy định.*” Có những người đến một nơi nào đó thì yêu cầu mọi người phải làm theo cách của họ, gây nên nhiều phiền phức. Họ đến nhà người khác niệm Phật thì yêu cầu phải liệng hết hoặc đem chôn hành tởi trong nhà và họ không ngồi gần người ăn hành tởi. Hòa Thượng từng dạy rằng người ta ăn vài miếng hành tởi còn hơn là người ta ăn thịt. Có người lại

hàm hồ, to gan mà nói rằng là “*Thà ăn thịt còn hơn là ăn hành tỏi*”. Vậy mà vẫn có nhiều người tán tụng nghe theo câu nói này.

Thịt là sanh mạng chúng sanh còn hành tỏi là thực vật mà họ nói lời đau lòng như vậy. Trên Kinh không hề nói điều này! Cây hành khi cắt thì cây vẫn tiếp tục lớn lên, còn con vật mà chúng ta giết nó thì nó không thể sống được nữa. Trong Phật pháp vấn đáp, Hòa Thượng từng trả lời câu hỏi về việc dùng hành tỏi nấu ăn như sau: “*Dùng hành tỏi chế biến thức ăn để thức ăn mùi vị thơm hơn, ăn ngon hơn thì có gì là cấm kỵ. Cho họ ăn một vài miếng hành tỏi còn hơn là để họ ăn thịt.*”

Chúng ta nên nhớ rằng những gì chúng ta nói ra phải tương ứng với trên Kinh đã nói, tương ứng với lời dạy bảo của Tổ Sư Đại Đức Tịnh Độ. Người gần nhất chúng ta là Hòa Thượng Hải Hiền mà Hòa Thượng Hải Hiền là người một mực kính trọng đối với lão Hòa Thượng Tịnh Không dù rằng Ngài không tiết lộ thân phận của Hòa Thượng Tịnh Không là vị nào? Hòa Thượng Hải Hiền tự tại vãng sanh lưu toàn thân xá lợi cho thấy Ngài có phẩm vị vãng sanh phải từ bậc thượng trở lên và là pháp thân đại sỹ.

Thế nhưng ngày nay, nhiều người niệm Phật mà họ chẳng hề nhắc đến Hòa Thượng Hải Hiền, Hòa Thượng Tịnh Không vì những lời nói của các Ngài không đúng ý của họ. Còn chúng ta không phải vì quá tôn sùng Hòa Thượng Tịnh Không mà bài xích những người đang nói ngược lại. Tôi đã rất giật mình và đau lòng khi nghe câu nói: “*Thà ăn thịt còn hơn là ăn hành tỏi*”. Các chúng sanh mà nghe được, mà phải chết thì họ cũng sẽ oán hận. Đó chẳng phải là tự kéo oan gia trái chủ về phía mình.

Câu hỏi thứ hai: “*Cha Mẹ con đã hơn 70 tuổi nhưng lại không tin Phật pháp. Khuyến Cha mẹ thì Cha mẹ mắng cho một trận, vậy thì con phải nên làm như thế nào?*”

Phật pháp là thuần tịnh, thuần thiện, thuần mỹ cho nên người học Phật pháp mà làm ra việc thuần tịnh thuần thiện thuần mỹ thì ai mà không thích. Chúng ta nói mình là người học Phật nhưng lại không có hành động, việc làm hiếu thảo, quan tâm chăm sóc với cha mẹ mình hay có những lời nói phản cảm, chọc giận

Hòa Thượng trả lời câu hỏi thứ hai rất là trí tuệ: “***Cha mẹ đã già rồi phải biểu hiện được bình thường là tốt nhất***”. Bình thường nghĩa là tùy thuận cha mẹ. Chúng ta thấy mẹ của Hòa Thượng đến Xinh-ga-po thăm Ngài. Bà không ăn chay nên Hòa Thượng dẫn nhà bếp xem coi bà thích ăn gì thì mua cho bà. Mẹ của Ngài đã mấy chục năm trường xa con, nay khi mọi sự mọi việc thuận tiện rồi bà mới có cơ hội gặp con. Tuy nhiên, Hòa Thượng không ép buộc mẹ mình, không bắt mẹ tu, mẹ ăn chay, mẹ niệm Phật mà mọi sự mọi việc Hòa Thượng tùy thuận theo mẹ và để mẹ nhìn thấy. Thế nhưng bà ăn mặn được một tuần thì bà nói với Hòa Thượng là: “*Con ơi ở đây ai cũng ăn chay có một mình mẹ ăn thịt, mẹ xấu hổ lắm, mẹ không ăn thịt nữa!*” Chúng ta thấy làm gì có việc bức ép cha mẹ!

Hòa Thượng tiếp lời: “*Người con tu hành biểu hiện rất tốt nhưng mỗi sự mỗi việc vẫn diễn ra bình thường thì cha mẹ sẽ cảm thấy kỳ lạ. Hiện tại bạn biến thành một người con hiếu thảo, hoàn toàn khác với quá khứ.*” Chính biểu hiện của chúng ta sẽ khiến cha mẹ cảm thấy rất lạ và lúc đó chúng ta đem Phật pháp nói cho cha mẹ nghe thì cha mẹ sẽ hiểu ra rằng con mình nhờ Phật pháp mà được như vậy, từ đó, chắc chắn cha mẹ sẽ nghe theo.

Gia đình ông bà cụ tôi đi thăm ngày hôm qua rất xem trọng tôi vì ông bà nhìn thấy tôi và những người con của ông bà đều đang thật làm, đều rất chân thành và cung kính, tất cả đều là hi sinh phụng hiến. Các con làm rất đúng, tu hành rất tốt, các cháu đều ngoan hiền, mọi sự mọi việc đều thuận lợi nên chắc chắn không có cha mẹ nào phản bác con mình mà còn tin tưởng rằng con đường mà các con mình lựa chọn là đúng. Bà cụ hôm qua còn khoe là bà đã niệm Phật rồi. Tuy nhiên, nếu chúng ta khuyên cha mẹ tu mà kèm theo đó là câu nói rằng: “*Không tu đọa địa ngục đấy!*” thì chắc chắn sẽ gây phản cảm, sẽ bị mắng cho một trận.

Kể cả việc ăn chay hay ăn mặn cũng vậy, nếu chúng ta không khéo léo thì sẽ bị hiểu nhầm rằng chúng ta đang quấy rối sự bình yên của người thân. Vì sao? Vì bao lâu nay, ông bà nội ông bà ngoại vẫn ăn thịt cá mà vẫn bình yên, thậm chí nhiều cụ ở nông thôn không hề ăn chay mà đến lúc ra đi lại rất nhẹ nhàng tự tại. Trong khi thực tế, đã có người niệm Phật, từng là trưởng, phó đạo tràng mà khi chết mặt mũi tím bầm, thậm chí đã chết được một lúc rồi mà vẫn hộc máu mồm. Đó là họ biểu hiện tức giận.

Cho nên Hòa Thượng chỉ dạy chúng ta trong ứng xử với cha mẹ là chỉ cần biểu hiện tốt. Nếu trước kia chúng ta không hiếu thuận thì bây giờ hiếu thuận, nếu trước kia không khỏe thì bây giờ khỏe mạnh, tinh thần vui vẻ phấn chấn. Từ đó, cha mẹ thấy lạ và cha mẹ cũng tự làm theo. Nếu chúng ta về đến nhà là đem hành tội của cha mẹ liệng đi thì to chuyện rồi, một việc nhỏ như hành tội cũng có thể dẫn đến việc cha mẹ không muốn nghe và nói chuyện với chúng ta.

Cho nên chúng ta phải nhớ rằng đừng vì việc nhỏ mà mất đi duyên lớn, đừng để những tiểu tiết làm chướng ngại việc hoằng pháp lợi sanh, việc lợi ích chúng sanh. Hòa Thượng đã từng nói đừng bao giờ đem kiểu cách cũ của mình đưa vào đời sống hiện đại vì việc đó không được chấp nhận. Bấy lâu nay mọi người thấy tôi mặc đồ vest có khó coi không? Hay là mọi người chỉ muốn nghe người mặc áo tràng nâu?

Điều quan trọng là người mặc đồ vest hay đồ nâu đó có phạm trai phá giới, có “*tự tự lợi*”, có chìm đắm trong “*danh lợi*”, có ngày ngày hưởng thụ “*năm dục sáu trần*”, có “*tham sân si ngạo mạn*” hay không? Đây mới là điều đáng nói “*vì chiếc áo không làm nên thầy tu*”. Nhiều người vì tiểu tiết mà làm hỏng đi việc lớn. Việc chấp trước vào tiểu tiết sẽ không thể nào giúp ích chúng sanh một cách rộng khắp.

Chúng ta làm sao có thể đem Phật pháp phổ độ được chúng sanh, làm sao để con người có thể thay đổi từ ác thành thiện, còn hình thức hay cách thức chúng ta diễn đạt thì có thể khác nhau. Một khi con người xa lìa cái ác hướng đến cái thiện thì họ sẽ tự biết Ta Bà không đáng để ở, về Cực Lạc cho tốt. Lúc ấy, chỉ cần khuyên nhẹ, họ sẽ tự biết niệm Phật.

Tôi đã từng gặp nhiều người như vậy! Chúng ta dạy Văn Hóa Truyền Thống nên không có hình thức tôn giáo, tôi cũng chưa bao giờ nói một câu “**A Di Đà Phật**” với họ, nhưng cứ hễ gặp tôi, là họ nói: “*A Di Đà Phật con chào thầy!*” Tôi chỉ nói là: “*Các cụ tốt nha, các cụ khỏe nha, chào các cụ!*” Có phải người mặc đồ vest này không tu, không niệm Phật không? Điều này cho thấy ngày nay hình thức phải thay đổi.

Hôm qua chúng tôi có buổi nói chuyện với các phụ huynh rất tuyệt, rất có giá trị. Buổi nói chuyện không có ngôn từ tôn giáo nhưng vẫn hướng người ta đến với cái tốt đẹp, cái chân thiện ở xã hội này. Đây mới là điều quan trọng! Thế giới đã bước vào thời đại 4.0 với sự phát triển của trí tuệ nhân tạo nên nếu chúng ta cứ dính mắc vào những chuyện nhỏ bé, quá tầm thường thì đến một lúc nào đó, chúng ta tự đào thải bản thân mình.

Cách đây gần 40 năm, Hòa Thượng đã nói rằng người tu hành cần phải có một tâm nhìn phù hợp với thời hiện đại, đừng để cho mình lạc hậu. Đạo tràng hiện đại không phải gặp nhau rồi chào miết mà là đạo tràng không gian, giảng đường cũng là giảng đường không gian. Nhờ đó khắp mọi nơi, khắp mọi chốn, ai ai cũng có thể tiếp cận được Phật pháp./.

*****

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỷ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy có thể còn sai lầm và thiếu sót. Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!